

Sollien på Finnskogen

Fylke: **Hedmark**
Kommune: **Grue**
Høyde over havet: **ca. 400 moh.**
Høyeste temperatur siste år: **29,1 grader**
Laveste temperatur: **-24,5 grader**
Største snødybde: **39 cm**
Mest nedbør på ett døgn: **40,6 mm**

*Værdata fra værstasjoner i området.
Kilde: met.no*

Lader opp: Dypt inne i skogen, midt i ulvesonen, langt, langt borte fra folk, ligger finnetorpet Sollien. Her er det yngste generasjon, Håvard og Anne Lene, som lader opp batteriene ved å jobbe med vedlikehold og pleie forholdet. Til det er Sollien den perfekte plassen.

Evig trofast på Sollien

Da Anne Lene Sæter skulle gifte seg med ungdomskjæresten Håvard Steen, ble det aldri diskutert hvor bryllupsnatten skulle tilbringes. Anne Lene ville på hytta.

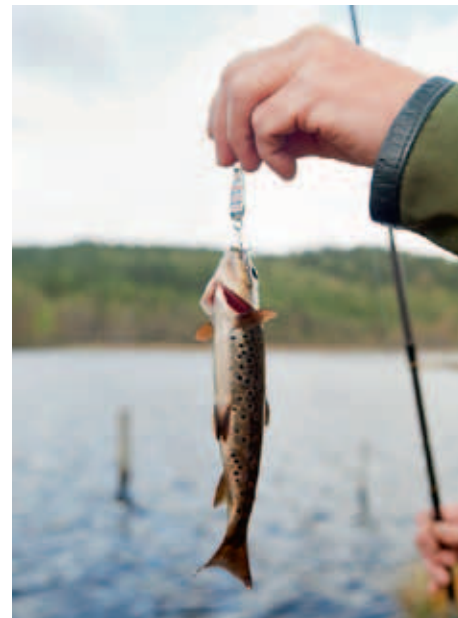
TEKST: MARTE ØSTMØE FOTO: ANJA ELMINE BASMA ►

Dyreliv: Far Oddvar og datter Anne Lene håper på napp. I Sollitjernet er det nesten litt for mye fisk, men mye er veldig smått. Et storlompar har alltid holdt til ved tjernet, og i år ble det for første gang observert bever her.

Skitt fiske: I tjernet er det abbor og ørret. I dag var det Oddvar som dro en liten knert til lunsj, men som regel er det datteren Anne Lene som har den beste fiskelykken.

Materialer

HYTTETYPE: Finntorp

UTVENDIG KLEDNING: Ubehandlet tømmer. Tidligere bryggerhus; ubehandlet bakon.

TAK: Tidligere stikktag, i dag impregnerte bordtak på de fleste bygningene.

INNVENDIG KLEDNING: Soverom: grønsåpevasket gran faspanel.

Kjøkken: malt gran faspanel. Stue: lutet møllerstuepanel.

Takeene i stue og kjøkken: malt faspanel.

Soverom: ubehandlet faspanel. Tidligere bryggerhus: grønsåpevasket panel.

GULV: Tregulv

OVN/PEIS: Vedkomfyr

Hytta, som er Norges kanskje best bevarte finntorp, består ikke av én – men hele åtte bygninger, derav fem laftede. Her er det hovedhus, vedskåle, stabbur, smie, bryggerhus, fjøs, låve og jordkjeller. Sommerfjøset har dessverre gått tapt. De andre bygningene fra 1758 krever stadig restaurering.

Langt inne i skogen ligger torpet, tre mil øst for Kirkenær i Hedmark. Skogen rammer inn tunet og Sollien har ingen andre naboer enn hare, bjørn, gaupe og ulv. – Vi er inne i en ulvesone, å la sauer beite her, ville være som å sende buskpen rett inn i døden.

Anne Lenes pappa Oddvar må holde gresset nede ved hjelp av en slåmaskin. Det er nok å henge fingrene i.

KVINNFOLK TIL GARDS

Slik har det alltid vært. Frem til 1980 bodde Anne Lenes «filleonkel» Johan her. Han var fetter til Anne Lenes oldefar Thorvald, far til bestefaren Ivar. Takket være Johan er Finntorpet fortsatt i familien.

Han og broren Albert bodde alene her inne i skogen. Etter hvert kom kusinen Anna hit som hushjelp, og Anna og Johan ble kjærester. De mistet dessverre et barn, og giftet seg derfor aldri. Kjærligheten mellom de to må likevel ha vært sterk. Anna ble både tykk og dårlig til beins, men Johan laget en rullestol til henne og høvlet ned dørstokkene. På den måten kunne hun i det minste komme seg frem innendørs. Huset var hennes domene, hun hadde tidligere hatt post i Oslo og trakk med seg en rekke delikate vaner til gards. Nydelig broderte duker, sengekapper, pudder og talkum er minner etter henne som er utsilt i røykstua. >

Markens grøde: Finntorpet Sollien er antagelig fra 1758, kanskje enda eldre. Mye tyder på at røykstua mot vest er eldst og at stua mot øst er plassert der i ettertid. Jane gjør tapre forsøk på å få blomster til å gro rundt huset, men stadig kommer det kyr på besøk og gomler herligheten i seg.

FINSK INNVANDRING TIL NORGE

Masseinnvandringen fra Finland til Norge dateres til 1620. Tidligere slo finnene seg ned omkring sjøene på begge sider av grensen. Allerede på 1570-tallet skal det ha vært et forholdsvis ordnet samfunn her. Finnene hadde en egen høvding og dommer, Erik Puraren. Det er han som blir regnet som opphavsmann til loven som fremdeles gjelder i de dype skogene; uansett hva som måtte skje, skulle finnene holde sammen.

Kjøkkenkrok: To ganger er Sollien blitt benyttet under filmminspillinger. Først var det filmen Havlandet fra 1985, med regissør Lasse Glom, deretter i 1989, Håkon Håkonsen av regissør Nils Gaup. Det koselige kjøkkenet i hovedhuset var åsted for flere scener.

Skogens gull: Når Anne Lene er på hytta, liker hun å lese, spille spill og fiske. Her har hun funnet skogens gull: kantarell. Mamma Jane takker imidlertid nei til sopp: – Je eter itte pussegummi.

Fast plass: Filleonkel Johan satt alltid på vedkassa med det ene beinet over det andre. Det øverste beinet vippest frem og tilbake, frem og tilbake. Han var langlemmet, og beinet subbet hver gang ned i gulvet. Under vedkassa er det fremdeles en saftig grop i golvplanken etter ham.

Svalgang: Langs fronten på hovedhuset er det laget en svalgang, hvor det er fint å ta ettermiddagskaffen, la vått tøy tørke eller bare sitte og glo. Fra kjøkkendøren er det utsikt mot stabburet, som inneholder mange rariteter.

Navnet røykstue stammer fra den finske ovens sentrale plass. Ovnens var utstyrt med en trekanal, en uthulet trestamme, ut mot rommet. I tillegg hadde stua små ljorer hugget inn i tømmerveggene; lyset kommer inn og røyken ut. Trekkmulighetene til tross, da Anne Lines foreldre Jane og Oddvar tok over gården i 1990, var den svart av sot. Ekteparet bestemte seg for å ta ned panelet og vaske det, men de gamle materialene viste seg å være i for dårlig forfatning.

GARTASSING OG RESTAURERING

Arbeidet reflekterer filosofien på Sollien: Ta i bruk det gamle! Det kommer godt med at Håvard er snekker og snart nyutdannet bygningsingeniør. Anne Lene er førskolelærer og paret bor i Ottestad nær Hamar, men reiser til Sollien så snart de ser sitt snitt.

Ikke sjelden har de med seg venner. – Vi går tur i skogen, fisker i Sollitjernet og spiller spill om kveldene, sier Anne Lene. En diger parabol utenfor stua røper at inne er det TV, men internettdækning er det ikke. Hører du det ringe, er det fordi Håvard har skaffet seg en jaktradio. I så måte følger bare Håvard tradisjonene.

Bestefar Ivar lytter fremdeles til den gamle sikringsradioen sin. Det er stas når andre har lagt inn en fulltreffer. Radioen brukte han i sin tid da han jobbet i >

Arbeidskar: Håvard synes det er artig å reparere, renovere og finne praktiske løsninger. Han mener han hviler best når han jobber, og nå står låvebroen for tur. Passende trær felles, bakes og plasseres best mulig.

Tilhørighet: De første finnene som ryddet plassen, het Karhinen. Nordmenn tok gjerne navnet etter gården de bodde på, men finnene brukte slektsnavn. Mange var vandrere og flyttet ofte. Det var slekten, og ikke stedet, som var avgjørende for deres tilhørighet. I dag er det annerledes. Sollien er et sted der slekten Sætre kjenner at de hører til.

skogen. – Foruten arbeidet som tømmerhugger gikk jeg gardtass; gikk fra gård til gård for å hjelpe til med slakting og snekring.

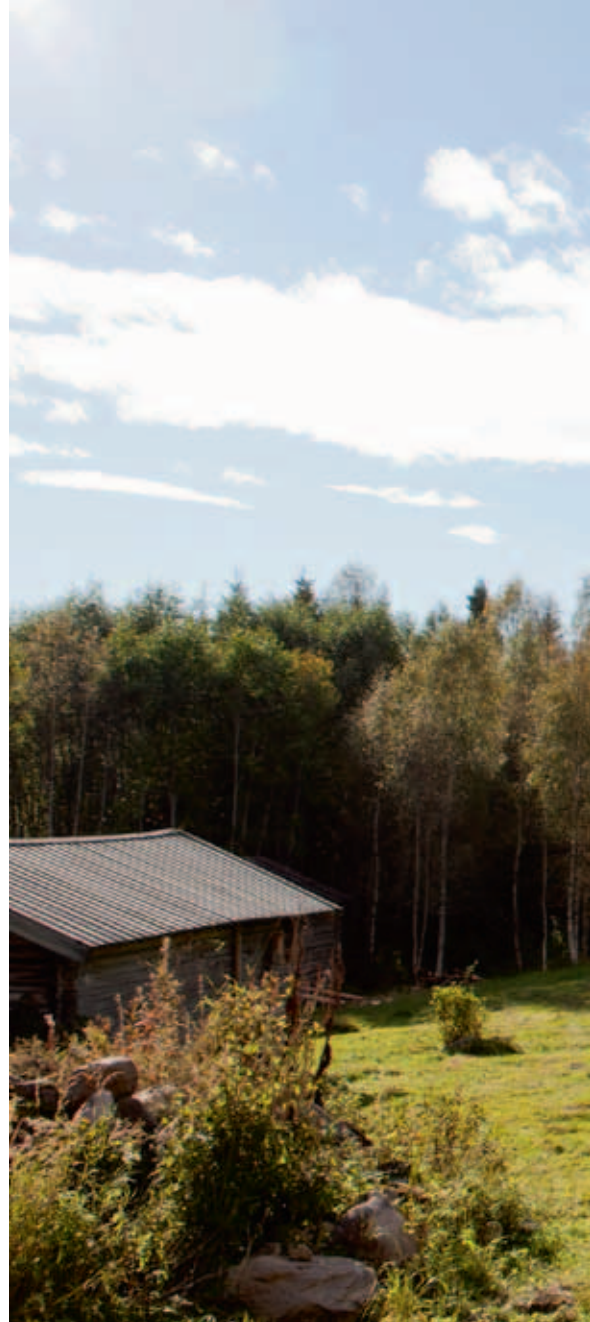
Ivar kjøpte Sollien i 1970, og nå ble det enda mer jobb. Kona Margit rister på hodet: – Det var mest bare arbe, arbe.

DE DYPE SKOGER

Nå står vedskålen for tur. Deretter låve- og stabburstaket. Låven må få ny låvebro, steiner må legges på plass i jordkjelleren, og smia skal ryddes. Bryggerhuset er ferdigrestaurert ved hjelp av såkalte SMIL-midler; tilskudd til spesielle miljøtiltak i landbruket. Familien ønsker å bevare stedet slik det alltid har vært. Fra Johan, Albert og Annas tid er mange dokumenter og brev bevart, fra tiden før dem, vet man lite.

– Ole Henriksen skal ifølge bygdeboka være den første som ryddet stedet i 1758, forteller Jane. – Henriksen skal ha vært fra den finske slekten Karhinen. Et fellestrekk for finnene var samholdet. Den holdningen er overført til slekten Sollien, Sætre og Steen.

Hvordan det går med selve navnet Sollien, er derimot ikke godt å vite. Siden Jane og Oddvar har to jenter, er det en viss sjansen for at navnet dør ut. Anne Lene nå er gift og heter Sætre Steen. Navnet Sollien måtte vike. For 27-åringen Anne Lene er Sollien likevel både fortid og fremtid. hl

Ut på tunet: Familien Sætre ser gjerne at vandrerne benytter seg av uteplassen deres. En gang i året arrangerer Finnskogen turistforening en guidet tur kalt Titoprsunden. Vandringer går mellom 10 torp, og Sollien er ett av dem.

STIKKTAK

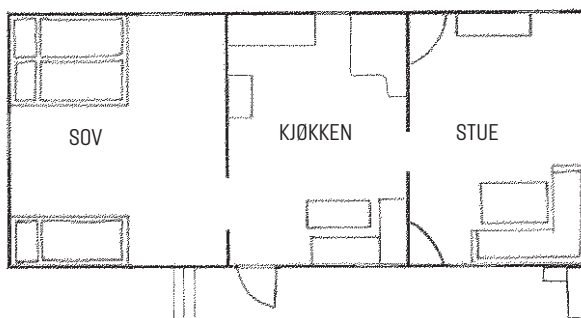
Alle hus på Sollien hadde opprinnelig stikk-tak, men da Jane og Oddvar tok i over 1990, var stikk-takene erstattet av bølgeblekk. Stikk-tak ble tradisjonelt satt opp på alle hus i Solørdistriktet på 1700-tallet og består av stukken tynn spon, 3–6 millimeter tykk og i lengder på ca. 50 cm, av furu, gran eller osp. Stikk-tak skal ha lengre varighet enn tak med høvlet flis.

– Et fellestrekk for finnene var samholdet. Den holdningen er overført til slekten Sollien, Sætre og Steen.

Jane, hytteeier

BYGGEÅR: ca. 1758

STØRRELSE: Hovedhus ca. 80 m²

EIERE: Jane og Oddvar Sætre

ROMINDELING: I hovedhuset: svalgang, kjøkken, stue og soverom

FASILITETER: Vann fra brønn, strøm, bilvei